

които пресъздава, и от тези, за които създава.

Говори се за противоречието между светоглед и метод, но често не се забелязва, че това противоречие може да се установи едва когато имаме резултатите на метода. Дали писателят е изневерил на предварителните си схващания може да се каже само когато създадените художествени образи ни внушават такива възгледи за живота, каквито авторът първоначално не е очаквал или не е преследвал. Подобен е случаят с романа на Толстой „Възкресение“. С други думи, творческите резултати на метода придобиват светогледно значение, което може да съвпада или да не съвпада с предварителните убеждения на автора. Какво заключение се налага?

Очевидно, поставянето на въпроса за ролята на светогледа в изкуството не бива да се изчерпва с предварителните убеждения на писателя. Творческият процес е едно своеобразно изпитание и разширяване на светогледа. Ето защо, пренесен в самия художествен процес, въпросът за светогледа не може да се ограничи с възгледите на автора, изказвани по друг повод. Участието на светогледа в творчеството има най-малко три аспекта: а) участието на предварителните схващания на писателя; б) прякото или косвеното влияние на различните светогледи, оформени в съответната епоха като „строга система от идеи (философски, политически, религиозни и пр.)“, които художникът може предварително и да не споделя, и в) участието на идеите, носени от характерите, които са отразени и от характерите, на които се въздействува чрез образа. Само като се има предвид това, ще може да се изтъкне задължението на естетиката да търси идейната, партийно-светогледна основа на творчеството, без страх от „доктринерството“. Теоретиче-

ският корен на „ревизията“ на партийността, предлагана от Видмар, е според мен в стесняването на „светогледа“ до предварителните схващания на писателя и лекотата, с която след това „мисловното“ и „светогледното“ може да бъде обявено за творчески паразит.

... Въпросът, който тук се загатва, е между най-неразработените в нашата естетика. С няколкото бележки, които се опитам да направя, ми се искаше само да обърна внимание върху опасността, забележима и в нашите спорове. Да се вземат отделни изказвания на писателите и да се съпоставят с творческите им резултати, които не съответствуват на тези изказвания — не е излишно. Но не бива да се смята, че това е всъщност въпросът за отношението между светоглед и художествен метод.

Полемиката Видмар-Зихерл е за нас поучителна и в друго отношение. Тя показва, че избягването на сложните въпроси, „стесняването“ и опростяването на понятията, с които боравим, е твърде удобен трамплин за ревизионизма.

Науката винаги се движи от безспорното към спорното. А ревизионизмът всякога се е мъчил да се възползува от спорните въпроси, за да се отрече от безспорното. Не прави изключение в този смисъл и отказът на някои задгранични писатели от ленинския принцип за партийността. Единствената предпазна мярка срещу тях е научният подход към неизследваните явления. А в забележителните си „Философски тетрадки“ Ленин изтъква, че едно от основните изисквания към диалектиката е да разглежда нещата в тяхната многостранност. С не по-малка острота това изискване се поставя и пред нашата теория, на която предстои да осветли участието на светогледа в художественото творчество.

АТАНАС НАТЕВ

КРАТКИ ОТЗИВИ

„СЛОВО О ПОЛКУ ИГОРЕВЕ“ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК *

Пред нас е прекрасно оформена книга с дата 1954 година. Тя е издадена в София. Върху нея се е трудил голям научен и творчески колектив. Преводът на текста е направен от академик Людмил Стоянов. Негов е и предговорът към изданието — „Бележита национална

поема“, в който Людмил Стоянов накратко засяга някои исторически и литературни моменти, като се позовава отчасти на руски изследователи на паметника. След това е даден преводът на „Словото“ на български език, подир който е напечатан староруският му текст.

* Песен за похода на Игор, Игор Святослович внук Олегов. Преведе Людмил Стоянов. Издание на Българската академия на науките. София, 1954 г., 4^о, стр. 140, тираж 1400. Цена 25 лева

По-нататък следват историко-литературни статии: „Слово о полку Игореве“ — героична поема на старата руска литература“ от Н. М. Дилевски. От него са и бележките към превода. Боню Ст. Ангелов в статията „Слово о полку Игореве“ на български“ дава кратък преглед на българските преводи и литературата върху „Словото“, като започва с превода от 1863 година и завършва с превода на Людмил Стоянов. В края на книгата е дадена необходимата справочна библиография. В такъв академичен план Институтът за българска литература при Българската академия на науките е подготвил „Словото“ за печат. Изданието на „Словото“ (от специалната хартия със своеобразната обложка) говори за горещото желание да бъде издаден националният руски литературен паметник колкото се може по-добре и по-празнично. Отговорният редактор Петър Динеков и художникът Георги Попов са създали книга, която заслужава голямо внимание по своето научно и художествено значение.

Особено ни се иска да отбележим големия принос на художника Георги Попов. Със своите търсения той придава на книгата висока художествена ценност. Обложката по своята орнаментална природа и багрите има допирни точки с народното украинско изкуство. На корицата има позлатено пресоващо хералдично изображение на стилизиран лъв. Форзацът е илюстративен, с изображение на героичната дружина на русите, застанала срещу дружината на врага. Тук налице са елементи на монументално иконо-фресково раз-

решение. Изпълнението е пестеливо, трицветно (черен, червен и сив). На орнаментално-шрифтовия заглавен лист има изображение и на древен книжовник.

Художникът е добре запознат с руското изкуство от епохата на „Словото“. Той, според нас, сполучливо е използвал елементите му в своя творчески замисъл.

Текстът на „Словото“ се придружава от два вида украшения. Единият — орнаментален тип в един цвят, е даден във винетките, концовките и в страничните рамкови украси. Тук има не само орнаментно, но и изобразително начало. Вторият тип включва илюстративно изобразителни материали. Те ни напомнят рисунки-миниатюри в старинни книги. Те са цветни, с орнаментални рамки. Тук художникът в намерената форма донейде влиза в допир с известните киевски и византийски емайли, но в съдържанието той изхожда от текста на „Словото“. В тях наред с елементи на стилизация той не губи връзката с общата реалистична трактовка на образи и събития. Затова в четирите илюстрации на страници ние получаваме картини на основните епизоди в „Словото“. Решавайки своята задача за създаване на исторически картини, описани в текста, художникът остава наш съвременник.

Научно-творческият колектив на изданието е постигнал своята цел. В резултат на големите му усилия ние имаме книга, забележителна във всяко отношение и заслужаваща нарочно внимание като научно и художествено постижение — плод на братската дружба и обич към нашата страна и към нашия народ.

П. КОРНИЛОВ
изкуствовед

14690-9560

Редакционен комитет

ПАНТЕЛЕЙ ЗАРЕВ — главен редактор

АТАНАС НАТЕВ, ГЕОРГИ ДИМОВ, ГЕОРГИ ЦАНЕВ, ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ, ЛЮДМИЛ СТОЯНОВ,
ПЕТЪР ДИНЕКОВ, СТОЯН КАРОЛЕВ, ТОДОР ПАВЛОВ

Редактор-секретар — Христо Йорданов